

Tervetuloa *Omaishoito koskettaa jokaista* -podcastin pariin! Onpa hienoa, että olet löytänyt tänne kuulolle tässä podcastissa keskustelemme omaishoitajia koskettavista asioista päättäjien ja asiantuntijoiden kanssa. Minä olen **Terhi Hyvärinen** viestinnän asiantuntija Omaishoitajaliitosta.

Tänään jatkamme puolueiden haastatteluja. Olemme siis haastatelleet 8 eduskuntapuolueen edustajat ja kysyneet heiltä, mitkä ovat puolueen tavoitteet omaishoidon kehittämiseksi ensi vaalikaudella. Tässä jaksossa kuulemme 2 puolueen, kristillisdemokraattien ja vihreiden, haastattelut.

Täällä kanssani tänään on Omaishoitajaliiton asiantuntija **Matti Mäkelä**. Tervetuloa! Kiitos!

Matti, mitä kuuluu. Joko olet valmis kuulemaan seuraavien puolueiden edustajien haastattelut?

Joo, kiitos ihan hyvä kuuluu ja mielellään lähdän seuraavien puolueiden kimppuun, utelias mieli tässä kuulemaan, että mitä edustajat ja ehdokkaat sanovat ja mihin suuntaan omaishoitoa pitäisi kehittää.

No, no eiköhän lähdetä kuuntelemaan kristillisdemokraattien edustajan haastattelua.

Tervetuloa *Omaishoito koskettaa jokaista* -podcastiin kristillisdemokraattien kansanedustaja **Sari Tanus**. - Kiitos paljon kutsusta.

Miten omaishoito on koskettanut sinua? No, omaishoito on koskettanut vuosien varrella aika monellakin tapaa minua. Että tietysti edesmenneet äiti ja isäni, jotka kuolivat aika nuorina, mutta oli kuitenkin sairauksia sillä tavoin, että tarvitsivat apua. Myös me läheiset sitten siinä rinnalla olimme. Tosin vähän kauempana asuimme ja siinä mielessä näitä hoitojärjestelyjä oli monenlaisia. Mutta vaikka virallista tämmöistä statusta omaishoitaja ei ollut, mutta läheltä sitä tarvetta näki ja pyrki siinä tekemään osuutensa.

Mutta sitten tietysti erikoislääkärinä, gynekologina vuosikymmenten varrella. Voi sanoa, että on ollut tavattoman paljon asiakkaana ja potilaina heitä, jotka ovat olleet omaishoitajia, omaishoidettavia myös.

Mutta ehkä sitten eniten on koskettanut nimenomaan näiden naisten, omaishoitajien, tilanne ja heidän tarinansa. Meikäläisellä heidän tilanteensa on näyttäytynyt niin kuin kokonaisuutena.

Tietysti useimmilla on tilanne se, että he tekevät työtä kokonaisvaltaisesti suurella sydämellä, mutta sitten monet kyllä jaksamisensa ääri rajoilla.

Varsinkin, jos ajatellaan näitä puolisoita, jotka ovat sitten ikääntyneitä puolisoita, joilla on itselläkin sairauksia. Ja sairauksia, jotka ehkä jäävät diagnosoimatta tai hoitamatta, kun sitten se aika ja energia annetaan sille omaishoidettavalle, joka on usein puoliso.

Siinä mielessä suurella sydämellä he tekevät työtä kaikkensa antaen. Mutta ajattelen kyllä nimenomaan omaishoitajien jaksamista ja heidän hyvinvointiaan. Siihen meidän pitäisi ehdottomasti kiinnittää enemmän huomiota tulevaisuudessa.

Miten kristillisdemokraatit näkee omaishoidon merkityksen yhteiskunnassa?

Me näemme omaishoidon merkityksen erittäin tärkeänä. Ja siinä määrin tärkeänä, että ilman sitä valtavaa omaishoitajien joukkoa, niin meidän sairaanhoito ei olisi selvinnyt lainkaan. Sanotaan niin, että omaishoito ja omaishoitajat on niin merkittävä osa sairaanhoitoa, että se on ihan ydintoimintoja. Siinä mielessä näemme kyllä, että tälle sektorille tarvitsee panostaa paljon enemmän ja myös arvioida kokonaisvaltaisesti niitä tarpeita niin omaishoidettavien kuin omaishoitajien kannalta.

Miten puolueenne muuttaisi työ sopimuslakia työssäkäyviä omaishoitajia paremmin tukevaksi?

No, työssäkävijää omaishoitajaa ajatellen niin tietysti se, että ensinnäkin on nostettu esiin, että he pystyisivät tekemään tämmöistä lyhennettyä työaikaa samoin kun on mahdollisuus tehdä lyhennettyä

työaika, jos perheessä on alle kouluikäisiä lapsia -ja menikö alaluokillekin asti- niin samalla lailla sitten, jos on omaishoidettavina ikääntyneitä, niin olisi mahdollisuus tehdä lyhennettyä työaika.

Sitten tietysti esimerkiksi omaishoitovapaat ei pelkästään saattohoitotilannetta, vaan muitakin tilanteita ajatellen. Tulisi olla mahdollisuus saada paljon nykyistä enemmän niitä vapaita, työstä vapaita päiviä. Tämä myös sillä tavalla, että se tulisi korvattavaksi.

Nyhdän monille on iso haaste, että ehkä työnantaja antaa vapaata, mutta se on palkatonta vapaata. Nimenomaan, että siinä tulisi myös korvaus niiltä päiviltä.

Niin kuin sanottu, meille omaishoitosektorin arvostuksen lisääminen on erittäin tärkeää. Ajattelisin tästä keskeisenä myös sen niin kun työtätekeviä omaishoitajia ajatellen. Sen työn ja omaishoidon yhteensovittaminen on erittäin tärkeää ja tässä tietysti yhteensovittaa myös niitä omaishoitotukia ja muita sosiaalituksia. Että tämä kokonaisuus täytyisi katsoa kaiken kaikkiaan ja tarpeet eri sektoreiden näkökulmasta.

Paitsi omaishoidettavaa ja omaishoitajaa ajatellen niin näkisin, että olisi erittäin tärkeää saada lisättyä niin kun työnantajasektorin ymmärrystä tämän omaishoitosektorin tärkeydestä, jotta siellä olisi semmoinen positiivinen asenne ja myötäeläminen myös työelämän joustoja ajatellen, koska nimenomaan se yhteensovittaminen työelämän joustot on tärkeä myös työtätekeviä omaishoitajia ajatellen ja toki sitten tavallaan työterveyshuollon näkökulmasta. Että kaiken kaikkiaan sitä omaishoitajien jaksamista ja siihen panostamista, niin siinä meillä on kyllä tekemistä ja kyllä siellä monia muitakin näkökulmia vielä löytyy, mutta nämä nyt ensimmäisenä tulevat mieleen.

Miten kristillisdemokraatit kehittäisi omaishoidon tukea ensi vaalikaudella kokonaisuutena?

~~Sitten elikkä yhteiskunta säästi tai sinne joka tuossa kaudella kokonaisuutena~~ No, meillä on tietysti ollut jo pitkän aikaa omaishoidon tuen tai sen palkkion nostaminen. Että se pitäisi olla korkeammalla tasolla. Sitten olemme puhuneet siitä, että sen pitäisi olla verovapaa. Tietysti yhtenäiset kriteerit tulisi olla kaiken kaikkiaan kaikkialla maassa riittävät. Se saako omaishoidon tukea, ei saisi riippua asuinpaikkakunnasta.

Eli kärkinä, jos ajatellaan, se omaishoidon tuen nosto, verovapaus ja yhtenäiset kriteerit niin on ilman muuta asioita, mitä ainakin sinne tulisi tuoda.

Kristillisdemokraattien eduskuntavaaliohjelmassa tosiaan linjataan, että omaishoidon tuki on säädettävä verovapaaksi, tuen kriteerit yhtenäistettävä valtakunnallisesti ja tuen tasoa on nostettava. Avaisitko vielä meille, miksi puolueenne pitää näitä asioita tärkeänä?

No, niin kuin sanottu niin, omaishoito on merkittävä osa kaiken kaikkiaan tätä terveydenhuollon, sairaanhoidon kokonaisuutta. Jos ajatellaan sitä, että vaikka omaishoidon palkkiota nostettaisiin reilustikin, niin se joka tapauksessa on myös yhteiskunnalle hyvin paljon edullisempaa euromääräisesti elikkä. Yhteiskunta säästäisi siinä joka tapauksessa, jos verrataan sitten, että tarvittaisiin hoitopaikat laitoksista tai ympärivuorokautisista yksiköistä. Sitten kaiken kaikkiaan myös se, että se on useasti inhimillisempää ja tavallaan niin kuin parasta hoitoa myös sille omaiselle, että jos pystyy olemaan kotona ja saamaan siihen sen hoidon ja riittävän avun.

Kiitoksia vastauksistanne Sari Tanus. Sinulla on nyt vielä mahdollisuus lähettää lyhyt tervehdys omaishoitajille.

No, varmasti minun tervehdykseni ja kristillisdemokraattien tervehdys on, että ensinnäkin suuri kiitos sydämestä kaikesta siitä työstä, mitä omaishoitajat tekevät. Se on tavattoman arvokasta ja toivoisimme, että yhteiskunnassa myös sen työn arvostus kasvaisi. Että se saisi sen aseman ja arvostuksen, kun tällaisille kuuluu. Toivomme toki, että nyt ensi kaudella sitten saisimme myös hallitusohjelmaan ja

käytäntöön vietyä niitä monia parannuksia, mitä tämä sektori todellakin tarvitsee, ja olisi tarvinnut jo aikoja sitten. Mutta kiitetään työstä ja toivotaan jaksamista kaikille, kaikin tavoin.

Myös ehkä se viesti, että niin Omaishoitajaliittoa ajatellen, kuin yksittäisiä omaishoitajia ajatellen, että jos ja kun niitä epäkohtia on eri alueilla -ehkä erilaisiakin- niin toisitte ne epäkohdat esiin ja meidän tietoon, että pystyisimme sitten käytännössä paremmin myös niihin tarttumaan.

Tässä samalla haluan sanoa myös kiitokset Omaishoitajaliitolle, että te olette tehneet ja teette tavattoman arvokasta työtä. Olette myös tärkeänä äänitorvena tuonne eduskuntaan päin.

Minä toimin siellä naisverkoston puheenjohtajana nyt tänä vuonna ja meillähän oli Omaishoitajaliitosta siellä myös kutsuttuna vieraat. Se oli todella arvokas vierailu. Saimme suoraan sinne kansanedustajille päivitettyä tietoa ja päivitettyjä tarpeita tältä sektorilta. Isot kiitokset!

Kiitoksia! Mukavaa vaalikevättä. Kiitoksia.

No niin, kuulimme äsken kansanedustaja Sari Tanuksen haastattelun.

Kristillisdemokraatit toivoo, että omaishoito saataisiin ensi kaudella hallitusohjelmaan. Mitä mieltä olet Matti, olisiko aika nyt kypsä sille ja mitä se merkitsisi?

Joo, jos katsotaan vähän tätä historiaa tästä niin. Tässä nykyisessä hallitusohjelmassa kun lukee vain, että kehitetään omaishoitoa.

Sipilän hallituskaudella satsaukset omaishoitoon olivat mittakaavaltaan suuria. Joskin se raha, kun se ei ollut korvamerkittyä, niin se ei aina mennyt sitten oikeaan osoitteeseen. Mutta sitten kun tuli myöskin lakimuutoksia. Vapaoikeutta laajennettiin. Tuli näitä omaishoitajavalmennuksia, hyvinvointi- ja terveystarkastuksia.

Sitten taas sitä edeltävä hallitus, niin sinne olisi pitänyt tulla näitä kansallisen omaishoidon kehittämisen linjauksia, joita tehtiin silloin 2012. Niitä ei kuitenkaan tullut juurikaan sitten siihen.

Itse uskon edelleen, että tämä 20-luku, niin voisi kyllä olla, tulee olemaan omaishoidon vuosikymmen. Toivotaan, että saadaan se hallitusohjelmaan linjattua laajasti ja että se tämmöinen ohjelman valmistelun painotus heti tähän hallituskauden alkuun.

Mitä tämä sitten niin kun käytännössä tarkoittaisi? Toivottavasti ainakin semmoista laaja-alaista ymmärrystä ja myös resursointia omaishoitoon ja että me saisimme nimenomaan tämmöisen poikkihallinnollisen toimenpideohjelman. Varmaan sitten tämän virallisen omaishoidon lain avaamista ja sitten sinne pitäisi sisältää. Myös nämä suuret työelämän kysymykset, kun niin moni työssäkäyvä hoitaa tällä hetkellä sitä läheistään.

Tietysti toivoisi sitä, että nämä politiikkatoimet sitten näkyisivät positiivisena muutoksena siellä hoivakentällä ja nimenomaan sitten omaishoitajien, omaishoitoperheen arjessa paljon.

Ohjelmassaan kristillisdemokraatit kannattaa omaishoidontuen palkkioiden muuttamista verottomaksi. Mitä mieltä Omaishoitajaliitossa ollaan palkkioiden verottomuudesta?

Joo, omaishoitajien ykköstoive, sitähän tämä verottomuus on. Se on jotenkin semmoinen niin kuin konkreettinen ja se näkyisi heti siinä omassa palkkioissa, jos tämmöinen menisi läpi. Kyllähän me liittonakin sitten ajetaan verotuksen keventämistä.

Ehkä sitten ajatellaan myös näin, että kun se valtion kirstusta tulee, niin se ei ole ihan niin kuin pohjaton. Jos semmoista niin kun piikkiä auki omaishoidon tukeen pysyy niin kun sitä on koskaan ollut ja tuskin sellaista ensi vaalikaudellakaan tulee. Siinä sitten varmaan päättäjät punnitsevat sitä, että mitä

omaishoidon tukemiseksi tehdään ja millaisia sijoituksia kannattaa tehdä. Onko tämä verotuskysymys siinä nyt sitten se yksi oleellinen asia.

Jos verotus poistuisi, niin sitten varmaan kysymys siitäkin, että onko se oikeudenmukainen tapa? Suurituloisimmat varmaan hyötyisivät tästä enemmän, kun meillä on täällä verotuksen progressio. Me tiedetään, että juuri alimmassa tuloneljänneksessä omaishoitoon ajaudutaan herkemmin.

Karkeasti sanoisin, että jos verojen poistoon tarkoitettu rahaa -olisiko se suuruusluokkaa 50– 60 miljoonaa vuodessa- laitettaisiin palkkioiden korotukseen, niin se hyöty omaishoitajalle voisi olla suurempi. Tai sitten, jos se laitetaan palveluihin tai tulisi jotakin eläketulovähennyksiä. Taikka voisiko sen laittaa sitten hoidosta aiheutuvien kulujen vähennykseen. Tässä on monenlaisia tapoja järjestellä tätä asiaa. Tietenkin tämä verotuskysymys on sitten yksi juttu.

Hyvin ymmärrän sen, että puolueet haluaa tätä verotuskysymystä nostaa tähän framille.

Viime viikon jaksossa kuulimmekin veroasioista, eli jos verotus syvemmin kiinnostaa, niin kannattaa kuunnella se.

Seuraavana puolueena meillä on vuorossa vihreät. Kuunnellaan vihreiden edustajan haastattelu omaishoidon kehittämisestä.

Tervetuloa *Omaishoito koskettaa jokaista* -podcastiin vihreiden kansanedustaja **Noora Koponen**.

Kiitos paljon. Omaishoidon sanotaan siis koskettavan jokaista. Kansanedustaja Noora Koponen, miten omaishoito on koskettanut sinua?

Minä olen itse oman lapseni omaishoitaja. Eli minulla on 2 lasta, joista esikoinen on vahvasti autistinen. Olen ollut hänen omaishoitajansa nyt viimeiset 14 vuotta.

Elikkä tunnet hyvin nämä kaikki asiat, mitkä koskettaa omaishoitoa?

Kyllä on tuttua se, kun yrittää yhdistää perhe-elämää ja omaishoitoa. Ja työssäkäyntiä ja omaishoitoa. Ja toisaalta sitten, kun kriteerit ei aina täyty kaikkeen, mihin ehkä tarve olisi, niin sekin on myös tuttua tästä omaishoitajamaailmasta. Sitten eletään niillä resursseilla mitä annetaan ja välillä ehkä tuntuu, että tarvitsisi vähän enemmän.

Miten vihreät näkee omaishoidon merkityksen yhteiskunnassamme?

No, vihreille omaishoitajuus ja omaishoito on tosi tärkeä asia ja siitä koko ajan meidänkin puolueessa puhutaan enemmän ja tuntuu, että ollaan havahduttu nimenomaan siihen asiaan, että omaishoito on aika laaja käsite. Se ei kosketa pelkästään tätä ikäihmisistä huolta pitämistä. Usein se omaishoitajuus, omaishoito on tupannut jäämään vanhustenhoivan alle. Mutta nyt ollaan enemmän ja enemmän ymmärretty, että myös työikäisistä on hyvin paljon omaishoitajia. Eikä se omaishoitajuus aina kosketa välttämättä sitä, että huolehtii omasta ikääntyvästä vanhemmasta tai puolisoista. Vaan omaishoidettava voi tosiaan olla myös oma lapsi.

Sitten on paljon tällaisia työssäkäyviä, jotka tarvitsisi tämmöistä nopeaa apua. Ikään kuin tilapäistä apua, että pääsisi hoitamaan omaista tai läheistään.

Miten puolueenne muuttaisi työsopimuslakia työssäkäyviä omaishoitajia paremmin tukevaksi?

Vihreät toivoisivat sitä joustavuutta työelämään, jossa pystyttäisiin paremmin huomioimaan sitä perheiden moninaisuutta kaiken kaikkiaan. Mutta nimenomaan myös niin, että jos omaishoitaja tarvitsisi lyhytaikaista hoitoa hoitaakseen tätä omaishoidettavaa, niin siihen olisi lakisääteisesti oikeutettu ja omaishoitaja pääsisi tätä tärkeää työtä toteuttamaan. Tällä hetkellä se on enemmän työnantajasta sitten kiinni, että miten

työnantaja tällaiseen suhtautuu. Osa suhtautuu myötämielisesti, mutta joissain tapauksissa omaishoitaja on joutunut itse hakemaan sairaslomaa tai olemaan palkattomalla tai pahimmassa tapauksessa irtisanomaan sen oman työsuhteensa, jotta hän voi tätä työtä toteuttaa.

Entä ensi vaalikaudella, miten puolueenne kehittäisi omaishoitoa omaishoidon tukea kokonaisuutena?

Vihreät haluaa, kuten tuossa edellä mainitsin, niin erityisesti huomioida näitä perheellisiä omaishoitajia ja sitä ansiotyön ja omaishoidon yhteensovittamista. Se on meidän puolueelle sellainen kärki, mitä pidetään esillä.

Toivotaan, että tätä asiaa selvitettäisiin enemmän, jotta siinä voitaisiin tukea omaishoitajia paremmin.

Mutta on tunnistettu myös se että, omaishoidon kokonaisuus vaatisi uudistusta niin, että siinä voitaisiin huomioida ne kaikki eri elämäntilanteet. Puolueemme onkin ehdottanut sitä, että Suomeen laadittaisiin tällainen kansallinen omaishoidon kehittämisstrategia, jossa voitaisiin ensin selvittää, tutkia ja tunnistaa kaikki ne omaishoidon ilmenemismuodot ja sen, että missä kohti asiat mahdollisesti menee jo hyvin, tai missä olisi kehitettävää. Se olisi niin kun tärkeä saada mahdollisimman pikaisesti toteutettua.

Ollaan kannettu huolta myös näistä omaishoidon palkkioista, että esimerkiksi tämä matalin palkkaluokka, niin sehän on hyvin pieni, ja sillä on niin kun vaikea tulla toimeen. Varsinkin, jos on perheellinen omaishoitaja, niin niin aika tiukalla saa elää ja olla.

Puolueen vaaliohjelmassa linjataan, että vihreät haluaa kehittää omaishoitoa siten, että omaishoitajat jaksavat työssään paremmin. Millä keinoin tämä tapahtuisi?

Ihan varmasti on monia vaihtoehtoja, mutta yksi tärkeä asia on se, että nämä omaishoidon vapaat toteutuisivat niin kuin niiden olisi tarkoitus toteutua. eli sen sitä omaishoitajalla olisi mahdollisuus päästä myös välillä levähtämään.

Aika usein tuntuu, että perustellaan sitä vapaiden eväämistä sillä, että kun omaishoitaja käy siellä töissä niin hän ikään kuin pääsee levähtämään siitä omaishoitajuudesta eli ei tarvitse olla kotona kiinni siinä omaishoidettavassa, vaan että hän pääsee sitten tekemään ikään kuin omia asioitaan.

Kyllähän jokainen meistä tietää, että työnteko on työntekoa. Ei se lepoa ole. Eli näitä asioita olisi tärkeää pystyä helpottamaan niin, että henkilö joka ei ole 24/7 kiinni siinä omaishoidon tehtävässä, vaan käy työssä, niin olisi myös ihan yhtä lailla oikeutettu siihen lepoon hetkittäin ja palautumiseen.

Kiitoksia vastauksista Noora Koponen sinulla on vielä mahdollisuus lähettää tervehdys omaishoitajille. Mitä haluat heille sanoa?

Voi sitä olisi varmaan paljonkin, mutta ehkä nyt sanon niin, että ajattelen, että omaishoitajuus on merkityksellisintä työtä mitä itse tiedän.

Niin kliseistä kun se ehkä onkin sanoa, niin sille ei ole hintaa ja samaan aikaan sille pitäisi juuri olla se hinta, jotta se arvostus, se merkitys aidosti näkyisi, että omaishoitajat saisivat sen myös itse kokea.

Kiitoksia haastattelusta ja mukavaa vaalikevättä. Kiitos paljon.

Kansanedustaja Noora Koponen mainitsi haastattelun lopussa, että omaishoidon arvoa ei voi rahassa mitata, mutta samalla niin pitäisi tehdä, jotta omaishoidon merkitys tulisi näkyväksi. Onko meillä riittäviä mittareita tai tutkimustapoja tähän? Voisiko omaishoidon arvoa tehdä jollain lailla näkyvämmäksi, mitä arvelet?

Kyllä minusta omaishoidon arvosta on tietoa ja tutkimusta, ja se arvostus näkyy varsinkin päättäjien puheissa, mutta sitten toisaalta silloin, kun päätetään näistä hoivan resursseista, niin silloin olisi vielä

parempi niin kuin hyvä tiedostaa tätä vaihtoehtokustannustematiikkaa omaishoidolle. Jos ja kun omaiset tekevät kaikesta hoivasta sen 80%, niin kyllähän omaishoidon pitäisi olla enemmänkin keskiössä, kun mietitään näitä ratkaisuja ja kysymyksiä.

Se mitä nyt tarvittaisiin, niin on esimerkiksi tutkimusta siitä, miten työelämän joustot vaikuttavat työnteon ehkäpä tuottavuuteen. Jos lainsäädäntöä lähdetäisiin muuttamaan enemmän työssäkäyviä omaishoitajia tukevaksi tai muutoin siellä työpaikoilla olisi enemmän tämmöisiä tukimahdollisuuksia, joustoja työssäkäyville omaishoitajille niin vähenisivätkö sitten esimerkiksi irtisanoutumiset, vähentyisivätkö työntekijöiden poissaolot, saisivatko helpommin rekrytoida työvoimaa, miten sen tuottavuuden parantumisen kanssa kävisi? Varmaan sitten tämä asiakastyytyväisyyskin, että vaikuttaisiko nämä joustot myös niihin?

Nämä kaikki asiat voidaan niin kuin mitata rahassa. Me tarvittaisiin vähän enemmän kansallista tutkimusta ja tiedon mukaan sitten esimerkiksi tässä työelämän teemassa niin saadaan tätä tuo sitten jatkossa myöskin esiintyy ei

Matti kun olet tutkinut paljon näitä työikäisiä omaishoitajia, niin oletko jo törmännyt tähän ajatukseen minkä Noora Koponen mainitsi, että töissä levätään omaishoitajuudesta?

Joo, kyllähän tämä ajoittain tulee esille. Silloin ainakin itselle tulee vähän semmoinen tunne, että onko tällä sanojalla jokin motiivi sanoa niin ku näin.

Monestihan tämä liittyy siihen tilanteeseen, kun arvioidaan sitä omaishoidon tuen saamista. Onko siinä sitten ajatuksena se, että työssäkäyvä omaishoitaja jotenkin niin kun ei tarvitsisi näitä lomiamia. Mutta joka tapauksessa niin silloin aina, kun tämä tulee esille, niin on aina hyvä vähän avata asiaa, että ymmärretään se omaishoitajan tilanne.

Jos ajatellaan käytännössä työssäkäyvän omaishoitajan tilannetta niin monesti on niin että

Tällaisessa tilanteessa omaishoitajalla ei oikein koskaan ole lomaa. Työssäkäyvä omaishoitaja on joko ansiotyössä, tai kiinni sitten siinä omaishoidossa. Jos vielä on yöaikaista hoitoa, huolenpitoa niin harvempi sellaista ihan iän kaiken jaksaa.

Monet työssäkäyvät esimerkiksi muistisairasta hoitavat omaishoitajat tai vaikka monivammaista, vammautunutta lastaan hoitavat, ovat olleet käytännössä jo maaliskuun puolella välissä yhtä sidottuja työhönsä kun tavanomainen työssäkäyvä on ihan koko vuonna.

niin tämmöinenkin esimerkki monesti avaa sitten niin kun uusia ajatuksia ymmärtää että omaishoidon kokonaisuutta ja kun sitten vielä tiedämme millaista se työelämä nykyään on niitä ei oikein oikein niin kun itse ymmärrä sitä että jos joku sanoo että omaishoitaja voi levätä sillä ansiotyössä voimaantulo työssä koska on hyvä päästä tekemään välillä jotain muutakin kuin omaishoitoa ja nähdä muitakin ihmisiä täistä sieltä vasta kodistaan pois ja työ ja työyhteisö on tietenkin ihmiselle olisi tärkeintä että hyvä keskustella myöskin näistä aiheista

Kiitos Matti, että olit kuuntelemassa haastatteluja kanssani. Kiitos myös teille kuuntelijoille, että olitte mukana tänäänkin *Omaishoito koskettaa jokaista* -podcastissa Nyt on 4 puolueen edustajan haastattelut kuulu. Seuraavassa jaksossa jatketaan puoluehaastatteluita. Tulethan silloinkin kuulolle. Aurinkoisia kevätpäiviä kaikille! Hei hei!